20/06/2022

Παπαλουκάς, Κόντογλου, Βασιλείου: Κοινή έκθεση τριών σπουδαίων της θρησκευτικής ζωγραφικής

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Τα τρία «ιερά τέρατα» της θρησκευτικής ζωγραφικής, ο Σπύρος Παπαλουκάς, ο Φώτης Κόντογλου και ο Σπύρος Βασιλείου, ενώνονται για πρώτη φορά χάρις σε μια κοινή έκθεση που παρουσιάζεται στο Ιστορικό Αρχείο – Μουσείο Ύδρας.

Την αφορμή γι’ αυτή τη συνάντηση έδωσε η επέτειος των εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή – εξού και ο τίτλος της έκθεσης «1922-2022, Ιστορίες μνήμης και τέχνης: αναστοχασμοί στη θρησκευτική ζωγραφική». Ο Φώτης Κόντογλου εξάλλου ήταν Μικρασιατικής καταγωγής, ο Σπύρος Παπαλουκάς ήταν ο επίσημος εικονογράφος της Μικρασιατικής εκστρατείας, ενώ ο Σπύρος Βασιλείου υπήρξε βοηθός του Παπαλουκά όταν αυτός ο τελευταίος αγιογραφούσε την Μητρόπολη της Άμφισσας. Ο Βασιλείου αναγνώριζε συγχρόνως στον Κόντογλου έναν «πρωτόπαπα στο κίνημα της επιστροφής στην Παράδοση». Έχοντας αρδεύσει το σημαντικό αυτό υλικό θα αγιογραφήσει αργότερα τον Άγιο Διονύσιο Αρεοπαγίτη

στην Αθήνα.

Είναι μετά τη Μικρασιατική καταστροφή όταν Παπαλουκάς και Κόντογλου καταφεύγουν στο Άγιον Όρος όπου θα ανακαλύψουν στους τοίχους των μοναστηριών «μια άρτια τέχνη που μπορεί να σταθεί αμείωτα σε κάθε εποχή». Εκεί μελετούν με προσήλωση τη βυζαντινή ζωγραφική σε όλες τις εκφάνσεις της φιλοτεχνώντας αντίγραφα τοιχογραφιών, φορητών εικόνων και μικρογραφιών.

Η έκθεση στο Ιστορικό Αρχείο – Μουσείο Υδρας περιλαμβάνει περισσότερα από 80 έργα, σχέδια, μακέτες και αντίγραφα. Για «εξέχοντες εκπροσώπους της γενιάς του ΄30» έκανε λόγο η διευθύντρια του Μουσείου Ντίνα Αδαμοπούλου κατά τα εγκαίνια της έκθεσης, η οποία θα διαρκέσει έως τις 27 Ιουλίου. Η Ντίνα Αδαμοπούλου αναφέρθηκε στη βαθιά επιρροή που άσκησαν τα γεγονότα της Σμύρνης στους τρεις εικαστικούς, και ιδιαίτερα στον Αϊβαλιώτη Κόντογλου, ενώ τη συγκίνησή του εξέφρασε κατά τον χαιρετισμό του ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ύδρας, Σπετσών και Αιγίνης κ. Εφραίμ. «Η τέχνη τους μας οδηγεί από τα εγκόσμια στα υπερκόσμια» ανέφερε χαρακτηριστικά.

Κάποιες από τις μνήμες που τον συνοδεύουν από τα παιδικά του χρόνια ανακάλεσε κατά τον δικό του χαιρετισμό ο εγγονός του Φώτη Κόντογλου, Φώτης Μαρτίνος. Κόντογλου και Παπαλουκάς ήταν στενοί φίλοι και γείτονες στα Άνω Πατήσια όπου τους χώριζε το σπίτι του Πικιώνη, ενώ ο γάμος τους με δυο εξαδέλφες ενίσχυσε τη σχέση τους και με δεσμούς συγγένειας. «Ο παππούς μου ήταν απλός άνθρωπος και ένας εραστής της θάλασσας, του οποίου αγνοούμε συχνά το κοσμικό έργο» επισήμανε.

Τα έργα που παρουσιάζονται στην έκθεση έχουν διατεθεί από ιδρύματα της χώρας, όπως το Ίδρυμα Θεοχαράκη, και έλληνες συλλέκτες. Την έκθεση επιμελήθηκαν οι βυζαντινολόγοι και ιστορικοί Τέχνης Ανδρομάχη Κατσελάκη και Μαρία Νάνου.

Φωτογραφίες από τα εγκαίνια της έκθεσης:

ΠΗΓΗ: ΑΠΕ-ΜΠΕ